

Identification and prioritization of factors influencing the utilization of natural spaces to enhance public participation in recreational and sports activities Hamadan city

Pouria jafari ¹, Javad shahlaee bagheri ^{2*}, Farzad ghafouri ²

1. Master Student of Sport Management, University of Allameh Tabataba'i, Tehran, Iran

2. Professor of Sport Management, University of Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

The present study aimed to identify and prioritize factors influencing the utilization of natural spaces to enhance public participation in recreational sports activities in Hamadan. This research employed a sequential exploratory mixed-methods approach, involving interviews with 14 urban planning and sports management experts, followed by a quantitative analysis with 7 specialists. The qualitative thematic analysis identified 5 main categories planning and management, infrastructure, cultural development, innovation, and safety comprising 18 key components. Results from the Interpretive Structural Modeling (ISM) categorized these factors into a four-level hierarchy. "Strategic Planning" emerged at the foundational level (Level 4) as the primary driving force. Level 3 encompassed mediating factors such as inter-organizational collaboration, technological development, and funding, while Level 2 consisted of operational components like infrastructure equipment, digital marketing, and content creation. Finally, Level 1 factors, including enhanced safety, accessibility, event innovation, and information dissemination, were identified as direct outcomes leading to increased public participation. The findings suggest that effective exploitation of Hamadan's natural assets, such as Mount Alvand and Arm Park, requires a transition from fragmented efforts to integrated management. It is recommended that the implementation of five-year strategic plans, the development of secure health trails, and the organization of seasonal festivals be prioritized to provide a sustainable framework for improving public health and urban livability.

Article information

Received: 11 June 2024

Revised: 31 July 2024

Accepted: 9 September 2024

Published: 10 September 2024

Keywords:

Natural spaces
Sports
Public participation
Urban management
Sports activities
City of Hamadan
Interpretive structural modeling

How to Cite This Article:

Author, Last name., Author, Last name. (2025). Article title. *Journal of Sport Management Knowledge*, Vol (No), Page - Page. <https://doi.org/>

* Corresponding author: javadshahlaee@gmail.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Rapid urbanization and lifestyle shifts have posed major physical and mental health challenges to urban populations. Higher density and fewer green spaces have fueled sedentary habits, stress, and chronic illnesses like diabetes and cardiovascular disease. Globally, ~80% of urban dwellers face risks from inactivity (World Health Organization, 2020). In Hamadan home to Mount Alvand, Mishan Plain, and parks such as Arm and Mellat inadequate planning and awareness limit use. Only 30% of residents regularly join outdoor sports, and Iran's daily leisure-time activity averages 16 minutes. Natural spaces uniquely boost exercise, ease stress, foster social ties, and drive tourism-led growth. Prior work stresses infrastructure, attitudes, management, participation, greenness, and health motives. Yet few studies identify and rank factors for Hamadan's natural-space utilization. This exploratory study identifies, prioritizes, and models these factors to answer: What key factors enable effective use of Hamadan's natural spaces to raise recreational-sports participation?

METHODOLOGY

This applied mixed-method study followed a sequential exploratory design. The population included urban-planning experts (Hamadan Municipality), sports managers (Provincial Directorate of Sports and Youth, federations), and academics (Bu-Ali Sina and Allameh Tabataba'i Universities). Purposive sampling selected 14 interviewees and 8 questionnaire respondents. Interviews probed current status, challenges, solutions, and actions.

Qualitative thematic analysis merged deductive and inductive coding; themes were the analysis unit, statements tagged by expert ID. Internal credibility (professor/expert review) ensured validity; recoding yielded 86% agreement for reliability. The quantitative phase used an 18-item questionnaire to build a self-interaction matrix (V, A, X, O). Interpretive Structural Modeling applied four steps: reachability, antecedent, intersection sets, and iterative leveling. Content/face validity and Cohen's kappa (0.82) confirmed rigor.

RESULTS

Thematic analysis produced 5 categories (planning/management, infrastructure, awareness/culture, innovation/events, safety/accessibility), 18 components, and 155 open codes. Components: strategic planning, inter-organizational collaboration, technology development, applied research, educational programs, funding, facility provision, media advertising, digital marketing, culture-building, content production, safety/security, accessibility, innovation, event organization, information dissemination, motivation creation, public-participation enhancement.

Interpretive Structural Modeling yielded four levels. Level 4 (driver): strategic planning. Level 3 (mediating): collaboration, technology, research, education, funding. Level 2 (operational): facilities, advertising, marketing, culture-building, content. Level 1 (outcome): safety, accessibility, innovation, events, information, motivation, participation enhancement. The model traces a hierarchy from planning to participation.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Hamadan's natural spaces demand integrated exploitation starting with strategic planning (Level 4), flowing through mediating and operational layers to direct outcomes (Level 1). Recommendations: five-year municipal-sports plan for Arm Park/Alvand; joint council; mapping apps; annual needs surveys; workshops; private funding; safe trails; media campaigns; instructional videos; lighting; disabled routes; novel pursuits (e.g., bungee jumping); monthly festivals. The model matches earlier findings and supplies a policy scaffold. Execution will lift participation, health, and livability, offering a scalable template for similar cities.

شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر بهره‌برداری از فضاهای طبیعی برای افزایش مشارکت مردم در فعالیت‌های تفریحی ورزشی شهر همدان

پوریا جعفری^{۱*}، جواد شهلائی باقری^{۱*}، فرزاد غفوری^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. استاد گروه مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی تهران، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۳/۲۲

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۴/۱۱

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۶/۱۹

انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۲۰

کلمات کلیدی: فضاهای طبیعی،

ورزش، مشارکت عمومی، مدیریت شهری،

شهر همدان، مدل‌سازی ساختاری

تفسیری

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر بهره‌برداری از فضاهای طبیعی شهر همدان جهت افزایش مشارکت در فعالیت‌های تفریحی-ورزشی انجام شد. این مطالعه با رویکرد آمیخته اکتشافی، از طریق مصاحبه با ۱۴ خبره و تحلیل پرسشنامه توسط ۷ متخصص حوزه مدیریت شهری و ورزش اجرا گردید. یافته‌های بخش کیفی منجر به شناسایی ۵ مقوله اصلی شامل برنامه‌ریزی و مدیریت، زیرساخت، فرهنگ‌سازی، نوآوری و امنیت در قالب ۱۸ مؤلفه کلیدی شد. نتایج مدل‌سازی ساختاری-تفسیری (ISM) نشان داد که این عوامل در چهار سطح سلسله‌مراتبی قرار دارند؛ به‌طوری‌که «برنامه‌ریزی استراتژیک» در ریشه‌ای‌ترین سطح (سطح چهارم) به عنوان متغیر پیشران شناسایی شد. عوامل میانجی شامل همکاری‌های بین‌سازمانی، توسعه فناوری و بودجه‌ریزی در سطح سوم، و مؤلفه‌های عملیاتی نظیر تجهیز زیرساخت‌ها، بازاریابی دیجیتال و محتواسازی در سطح دوم قرار گرفتند. در نهایت، متغیرهای سطح اول شامل ارتقای امنیت، دسترسی‌پذیری، نوآوری در رویدادها و اطلاع‌رسانی به عنوان خروجی‌های مستقیم مدل معرفی شدند که منجر به تحقق هدف نهایی یعنی افزایش مشارکت عمومی می‌گردند. نتایج حاکی از آن است که بهبود بهره‌برداری از ظرفیت‌های طبیعی همدان (نظیر کوه الوند و پارک ارم) مستلزم گذار از نگاه تک‌بعدی به سوی مدیریت یکپارچه است. پیشنهاد می‌شود با تدوین طرح‌های پنج‌ساله، ایجاد مسیرهای سلامت ایمن و برگزاری جشنواره‌های فصلی، بستری پایدار برای ارتقای سلامت و زیست‌پذیری شهری فراهم شود که این الگو می‌تواند به عنوان نقشه راهی برای شهرهای مشابه مورد استفاده قرار گیرد.

نحوه استناد به این مقاله

نام نویسنده اول، نام خانوادگی، نام نویسنده دوم، نام خانوادگی. (۱۴۰۳). عنوان مقاله. دانش مدیریت ورزشی، دوره (شماره)، صفحه- صفحه.

<https://doi.org/>

در دنیای معاصر، با گسترش شهرنشینی و تغییرات بنیادین در سبک زندگی، جوامع با چالش‌های جدی در حوزه سلامت جسمی و روانی مواجه شده‌اند. افزایش تراکم جمعیتی در شهرها و کاهش فضاهای سبز و طبیعی، به‌عنوان یکی از پیامدهای توسعه شهری، کیفیت زندگی شهروندان را تحت تأثیر قرار داده و به افزایش استرس، اضطراب، و بیماری‌های مزمن منجر شده است (Antiri et al., 2025). بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی^۱ (۲۰۲۰)، حدود ۸۰ درصد از جمعیت شهرنشین جهان به دلیل کم‌تحرکی و سبک زندگی ساکن، در معرض خطر ابتلا به بیماری‌هایی نظیر دیابت، بیماری‌های قلبی-عروقی، و افسردگی قرار دارند.

در چند دهه گذشته، فضاهای طبیعی به‌ویژه در نواحی کوهستانی و مناطق ساحلی، به کانون‌های اصلی گردشگری ورزشی تبدیل شده‌اند. ورزش‌های طبیعت‌محور، که به فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که در فضای بیرونی و طبیعت انجام می‌شوند، به‌طور فزاینده‌ای محبوبیت یافته‌اند. این ورزش‌ها نه تنها به‌عنوان روشی برای ارتقای تندرستی، بلکه به‌عنوان عامل مؤثری در تقویت اقتصاد محلی و ایجاد اشتغال در این مناطق شناخته می‌شوند. برای مثال، فضاهایی چون کوه‌ها، دریاچه‌ها و جنگل‌ها به مکانی برای ورزش‌هایی مانند اسکی، کوهنوردی و قایق‌رانی تبدیل شده‌اند که نه تنها توجه گردشگران ورزشی را جلب کرده بلکه به‌عنوان جاذبه‌های طبیعی و تاریخی در برنامه‌های تفریحی و گردشگری معرفی شده‌اند (Camocini et al., 2025).

مطالعات مختلف نشان داده‌اند که فعالیت در محیط‌های طبیعی که اصطلاحاً "ورزش سبز"^۲ نیز نامیده می‌شود تأثیرات روان‌شناختی و فیزیولوژیکی بسیار مثبتی دارد. برای مثال، پژوهش کی‌نان^۳ نشان داد که افرادی که فعالیت‌های بدنی خود را در محیط‌های طبیعی انجام می‌دهند، نه تنها از لحاظ روانی احساس سرزندگی بیشتری دارند، بلکه به‌طور کلی سطح فعالیت بدنی بالاتری نسبت به سایرین دارند. این نتایج حاکی از آن است که طبیعت به‌عنوان یک تسهیل‌گر رفتاری در ایجاد انگیزه درونی برای تحرک بدنی و مشارکت ورزشی ایفای نقش می‌کند (Kinnan, 2017).

شهر همدان با دارا بودن منابع طبیعی متنوع و جاذبه‌های گردشگری، پتانسیل بالایی برای تبدیل شدن به الگویی موفق در بهره‌برداری از فضاهای طبیعی به‌منظور ارتقای سلامت عمومی دارد. با این حال، شواهد نشان می‌دهد که تنها ۳۰ درصد از ساکنان این شهر به‌صورت منظم در فعالیت‌های ورزشی در فضاهای باز مشارکت می‌کنند (KARIMI et al., 2016). به همین دلیل است که پژوهش در حوزه بهره‌برداری از فضاهای طبیعی برای ترویج فعالیت‌های ورزشی و تفریحی از اهمیتی حیاتی برخوردار است. این فضاها در شهرهایی با منابع طبیعی غنی، فرصتی بی‌نظیر برای افزایش مشارکت مردم، افزایش فعالیت بدنی، کاهش استرس و بهبود سلامت روان فراهم می‌کنند (Ahmad et al., 2025). بهره‌برداری مؤثر از این ظرفیت‌ها نه تنها کیفیت زندگی شهروندان را ارتقا می‌دهد، بلکه با حفاظت از محیط زیست و جذب گردشگر، به توسعه اقتصادی و فرهنگی منطقه نیز یاری می‌رساند (Naghbi et al., 2024). این تحقیق می‌تواند گامی مؤثر در افزایش مشارکت و بهبود سلامت جامعه بردارد.

پژوهش در این حوزه به دلیل نیاز مبرم به افزایش مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، رفع موانع استفاده از فضاهای طبیعی و تقویت فرهنگ‌سازی از اهمیت بالایی برخوردار است (Parto et al., 2019). با توجه به شیوع بیماری‌های ناشی از کم‌تحرکی، فضاهای طبیعی می‌توانند محرکی برای ترویج ورزش و بهبود سلامت جسمی و روانی باشند (Fazeli Dehkordi et al., 2022). همچنین،

^۱ World Health Organization

^۲ Green Exercise

^۳ Kinnan

مقاله پژوهشی

بررسی تأثیرات اجتماعی و اقتصادی این فضاها می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی و توسعه اقتصاد محلی منجر شود (Yang et al., 2025).

مطالعات مختلف نشان می‌دهند که با وجود اینکه ایران از نظر زمانی به داشتن اوقات فراغت زیاد در مقایسه با بسیاری از کشورهای دیگر مشکلی ندارد، اما هنوز میزان مشارکت در فعالیتهای بدنی و تفریحی در این کشور به اندازه کافی بالا نیست (Mohebi et al., 2019a). در حقیقت، ایرانیان بیشتر از آن که زمان خود را به فعالیتهای بدنی اختصاص دهند، آن را به سایر فعالیتهای مانند تماشای تلویزیون، استفاده از اینترنت یا انجام کارهای غیرورزشی اختصاص می‌دهند (Maghsoudi Soudeh et al., 2013). بر اساس آمارهای منتشر شده، میانگین زمان اوقات فراغت که ایرانیان به فعالیتهای بدنی اختصاص می‌دهند تنها ۱۶ دقیقه در روز گزارش شده است (Mohebi et al., 2019b). این داده‌ها نشان‌دهنده کمبود توجه به فعالیتهای بدنی در این بازه زمانی است و به وضوح نمایانگر ناتوانی در بهره‌برداری مؤثر از اوقات فراغت برای ارتقای سلامت جسمی و روانی است. با وجود آگاهی‌های روزافزون درباره اهمیت ورزش برای سلامت، نهادهای اجتماعی و اقتصادی کشور هنوز نتوانسته‌اند آنطور که باید زمینه‌های مناسبی برای مشارکت بیشتر مردم در فعالیتهای بدنی فراهم کنند (Khosravi et al., 2020). به علاوه، در بسیاری از مناطق ایران، به ویژه در مناطق روستایی و کم‌برخوردار، زیرساخت‌های مناسب برای انجام فعالیتهای ورزشی و تفریحی وجود ندارد و این خود یکی از دلایل عمده کاهش سطح مشارکت مردم در اینگونه فعالیت‌هاست (Olad & Mahdavi, 2013).

مشارکت ورزشی به حضور و فعالیت فرد در ورزش‌ها و فعالیتهای بدنی اشاره دارد. این مشارکت می‌تواند به صورت غیررسمی در محیط‌های عمومی (مانند دویدن در پارک‌ها یا شنا در دریا) یا رسمی در چارچوب باشگاه‌ها و رقابت‌های ورزشی باشد (Deelen et al., 2018). مشارکت ورزشی در جوامع مختلف ممکن است تحت تأثیر عواملی چون زیرساخت‌های ورزشی، فرهنگ اجتماعی، حمایت‌های دولتی، انگیزه‌های فردی و دیگر شرایط اقتصادی و اجتماعی قرار گیرد (Tatari et al., 2022). همچنین، انگیزه‌های مشارکت در ورزش شامل عوامل درونی مانند لذت بردن از فعالیتهای ورزشی و ارتقای مهارت‌های فردی، و همچنین انگیزه‌های برونی همچون دستیابی به جوایز یا کسب اعتبار اجتماعی هستند (Deelen et al., 2018). از منظر روانشناسی اجتماعی، تفریح نوعی نیاز انسانی است که در راستای تأمین بهداشت روان، رشد شخصیتی و تعاملات مثبت اجتماعی تعریف می‌شود. Wood et al., 2023 در پژوهش خود که در جامعه دانشجویی انجام گردید تأکید می‌کنند که فعالیتهای تفریحی به ویژه در فضاهای باز طبیعی نه تنها با کاهش اضطراب، افسردگی و استرس همراه است، بلکه موجب ارتقاء رضایت از زندگی، بازسازی ذهنی و افزایش انگیزش اجتماعی نیز می‌گردد. آنان این فعالیتهای را «بازتنظیم‌کننده نظام روان-بدن^۱» در برابر فشارهای زندگی شهری معرفی می‌کنند.

عیسی زاده و همکاران (2024) در پژوهش خود با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی مردم در فضاهای ورزشی-تفریحی تهران، پس از مطالعه ۳۸۴ شهروند تهرانی بالای ۱۵ سال به این نتیجه رسیدند که توسعه کمی و کیفی فضاهای ورزشی، تأمین

^۱ Mind-body system re-regulator

تجهیزات به‌روز، ایمنی و امنیت فضاها، امکانات تفریحی مانند مسیرهای پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری و ایجاد فضاهای اختصاصی برای زنان و سالمندان تأثیر معناداری بر گرایش شهروندان به فعالیت‌های ورزشی دارند. یافته‌ها بیانگر این بود که دسترسی آسان به فضاهای طبیعی، طراحی جذاب محیط و برنامه‌های ورزشی متنوع از عوامل کلیدی در جذب مشارکت هستند. این پژوهش اهمیت توجه به زیرساخت‌های ورزشی در فضاهای طبیعی مانند دریاچه چیتگر را برجسته می‌کند. و همچنین ارتباط مستقیم بین کیفیت فضاهای طبیعی و افزایش مشارکت ورزشی را نشان می‌دهد (Iszadeh et al., 2024).

جوبباری و همکاران (2022) در پژوهشی با عنوان ارائه الگوی برای عوامل مؤثر بر مشارکت مردم در ورزش همگانی به این نتیجه رسیدند که نگرش عاطفی، هنجارهای فردی و اجتماعی و کنترل رفتاری ادراک‌شده تأثیر معناداری بر تمایل به مشارکت در ورزش همگانی دارند. یافته‌ها بیانگر این بود که آگاهی‌رسانی از طریق رسانه‌های جمعی، ترویج هنجارهای مثبت اجتماعی و ایجاد زیرساخت‌های ورزشی در فضاهای عمومی مانند پارک‌ها از عوامل کلیدی در افزایش مشارکت هستند. این پژوهش با تأکید بر نقش فضاهای عمومی در ترویج ورزش همگانی بیانگر این است که، طراحی مناسب فضاهای طبیعی و برنامه‌های آگاهی‌بخش می‌تواند مشارکت در فعالیت‌های تفریحی ورزشی را تقویت کند (Joybari et al., 2022).

افشون و همکاران (2024) در پژوهشی، به شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه ورزش‌های بومی و روستایی پرداخته‌اند. این تحقیق از نوع کاربردی، با روش توصیفی و به‌صورت ترکیبی (کیفی و کمی) انجام شد. نتایج نشان داد که نه مؤلفه اصلی شامل منابع مالی، عوامل اجرایی، محیطی، نگرشی و حمایتی، امکانات و تجهیزات، منابع انسانی، عوامل مدیریتی، اقدامات آموزشی، انگیزشی و رشد اجتماعی-فرهنگی، نقش کلیدی در توسعه ورزش‌های محلی دارند. از جمله نکات مهم این پژوهش، تأکید بر نقش فضاهای طبیعی و تنوع اقلیمی در توسعه این نوع ورزش‌هاست. این تحقیق نشان می‌دهد بهره‌برداری اصولی از محیط‌های طبیعی همراه با حمایت مالی و برگزاری رویدادهای منظم، می‌تواند مشارکت مردم در ورزش‌های تفریحی و بومی را افزایش دهد (Afshoon et al., 2024).

در پژوهشی دیگر که توسط پارسا جو و همکاران (2021) انجام شد، به بررسی پیامدهای مشارکت اجتماعی در ورزش همگانی ایران با استفاده از رویکرد کیفی و نظریه‌پردازی برخاسته از داده‌ها پرداخته شد. نتایج در قالب ۱۰ مفهوم و ۵ مقوله اصلی: مدیریت جامع ورزش همگانی، ورزش همگانی مردمی، سبک زندگی فعال، ارتقای سرمایه اجتماعی و توسعه قانون در جامعه دسته‌بندی شدند. این پژوهش تأکید دارد که مشارکت اجتماعی در ورزش همگانی نقش بنیادینی در بهبود کیفیت زندگی، ارتقای همبستگی اجتماعی و توسعه ساختارهای حمایتی ایفا می‌کند. نتایج و یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که استفاده از بسترهای مشارکت‌پذیر در فضاهای طبیعی و عمومی می‌تواند نقش مهمی در افزایش تمایل مردم به حضور فعال در فعالیت‌های ورزشی و تفریحی ایفا کند (Parsaju et al., 2021).

کاموسینی و همکاران (2025) در پژوهشی با عنوان «ورزش، طبیعت و فرهنگ: رویکردی مشارکتی برای بازسازی چشم‌انداز فرهنگی چندبُعدی با بهره از ورزش‌های فضای باز»، به بررسی قابلیت‌های ورزش‌های طبیعت‌محور در تقویت هویت فرهنگی، مشارکت اجتماعی و توسعه پایدار مناطق با ارزش میراث فرهنگی پرداختند. این مطالعه با روش کیفی مشارکتی و از طریق برگزاری کارگاه‌های محلی، تحلیل مسیرها، گفت‌وگو با ساکنان، رهبران فرهنگی و مسئولان اجرایی اجرا شد. یافته‌ها نشان داد که فعالیت‌هایی نظیر پیاده‌روی، کوه‌پیمایی و دوچرخه‌سواری نه تنها ابزاری برای ارتقای سلامت جسمی بودند، بلکه بسترهایی برای سلامت عمومی، کیفیت زندگی، بازسازی پیوندهای اجتماعی، احیای روایت‌های بومی، انتقال بین‌نسلی و بازتعریف فضاهای طبیعی به‌عنوان منابع فرهنگی

مقاله پژوهشی

نیز فراهم کردند. مشارکت فعال جامعه در فرآیند طراحی و اجرای برنامه‌ها، منجر به تقویت حس تعلق، بازشناسی هویت محلی و افزایش سرمایه اجتماعی شد. از مهم‌ترین عواملی که در افزایش مشارکت نقش داشتند، می‌توان به اعتماد اجتماعی، ساختارهای بومی، فراهم‌بودن زیرساخت‌های مناسب و حمایت نهادی اشاره کرد. این پژوهش اهمیت تلفیق فرهنگ، طبیعت و ورزش را برجسته می‌سازد چرا که نشان می‌دهد استفاده هدفمند و مشارکتی از فضاهای طبیعی می‌تواند هم مشارکت فیزیکی و هم پیوندهای فرهنگی-اجتماعی شهروندان را در فعالیت‌های تفریحی-ورزشی ارتقا دهد (Camocini et al., 2025).

گزارش تفریحات در فضای باز و دسترسی به طبیعت^۱ (2023) توسط انجمن سازمان‌های فضای باز سوئد، این مطالعه که به صورت نظرسنجی انجام و منتشر شده، اثرات دسترسی به فضاهای طبیعی و فعالیت‌های تفریحی بر سلامت جسمی، روانی و اجتماعی را بررسی کرده است. نتایج نشان داد که دسترسی به فضاهای طبیعی مانند پارک‌ها و مناطق سبز، میزان مشارکت در فعالیت‌های تفریحی ورزشی را تا دو برابر افزایش می‌دهد (Hansen et al., 2023). همچنین، بارتمن و همکاران (2019) در مطالعه‌ای با ۲۰,۰۰۰ شرکت‌کننده نشان دادند که ۳-۵ ساعت حضور هفتگی در طبیعت، سلامت خودگزارش‌شده و بهزیستی را بهبود می‌بخشد (Bratman et al., 2019).

رودریگز و لازمیر و همکاران (2024) در مطالعه‌ای ارتباط بین سبزیبگی محله و مشارکت در فعالیت‌های ورزشی ماجراجویانه مانند دویدن و ورزش‌های تیمی را بررسی کردند. نتایج نشان داد که زنان ساکن در مناطق با سبزیبگی (فضاهای طبیعی^۲) بالاتر نسبت به گروه با مناطق سبزیبگی پایین، بیشتر احتمال دارد حداقل یک ماه در سال بدون و بیشتر احتمال دارد در ورزش‌های تیمی شرکت کنند. این فعالیت‌ها به دلیل شدت بدنی بالا، سلامت جسمانی را از طریق بهبود متابولیسم و کاهش عوامل خطر قلبی-عروقی تقویت می‌کنند. همچنین، سبزیبگی بیشتر با کاهش استرس و افزایش حس آرامش، به سلامت روانی کمک می‌کند، به‌ویژه در مناطق شهری که این ارتباط قوی‌تر بود. با این حال، ارتباط معکوس با دوچرخه‌سواری (به دلیل کمبود زیرساخت‌های ایمن) نیاز به تحقیقات بیشتر دارد. طراحی فضاهای سبز با امکانات ورزشی می‌تواند مشارکت در این فعالیت‌ها را افزایش دهد (Rodriguez-Villamizar et al., 2024).

شائو و همکاران (2025) در پژوهشی با عنوان «عامل انگیزشی مشارکت در ورزش‌های فضای باز با میانجی‌گری آگاهی از سلامت و تأثیر اجتماعی: مطالعه موردی چین و مالزی»، عوامل انگیزشی مشارکت در ورزش‌های فضای باز را بررسی کردند. این مطالعه با روش ترکیبی (کمی و کیفی) و از طریق پرسشنامه و بحث‌های گروهی متمرکز انجام شد. یافته‌ها نشان داد که آگاهی از سلامت و تأثیر اجتماعی به‌عنوان عوامل کلیدی، انگیزه مشارکت در فعالیت‌های ورزشی فضای باز را تقویت می‌کنند. در چین، رسانه‌های اجتماعی و حمایت‌های نهادی نقش مهمی در افزایش مشارکت دارند، در حالی که در مالزی، پیوندهای خانوادگی و اجتماعی تأثیرگذار هستند. این پژوهش بر اهمیت طراحی برنامه‌های سلامت‌محور متناسب با فرهنگ، مانند کمپین‌های دیجیتال و رویدادهای اجتماعی،

^۱ Benefits of Outdoor Recreation and Access to Nature^۲ Natural Spaces

برای ترویج ورزش در فضاهای طبیعی تأکید دارد. استفاده از فضاهای طبیعی از طریق زیرساخت‌های مناسب، مانند پارک‌های شهری و مسیرهای طبیعت‌گردی، می‌تواند جذابیت فعالیت‌های تفریحی ورزشی را افزایش دهد و مشارکت عمومی را تقویت کند. این یافته‌ها برای سیاست‌گذاری سلامت عمومی و توسعه زیرساخت‌های طبیعی برای فعالیت‌های ورزشی پیامدهای عملی ارائه می‌دهد (Shao et al., 2025).

در نهایت با توجه به مطالب بیان شده و تشریح مسئله و ضرورت بررسی آن و همچنین بررسی پیشینه پژوهش می‌توان گفت تاکنون تلاش‌های کمی در راستای شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر بهره‌برداری از فضاهای طبیعی برای افزایش مشارکت مردم در فعالیت‌های تفریحی ورزشی، بویژه در شهر همدان، انجام شده است. به همین دلیل پژوهش حاضر در صدد شناسایی و اولویت‌بندی این عوامل است.

روش تحقیق

این تحقیق درصدد شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر بهره‌برداری از فضاهای طبیعی به منظور افزایش مشارکت مردم در فعالیت‌های تفریحی-ورزشی است. از آنجا که پژوهش در حوزه‌هایی مانند برنامه‌ریزی شهری و توسعه ورزش‌های همگانی صورت می‌گیرد، از نظر هدف، تحقیق حاضر کاربردی بوده و برای گردآوری داده‌ها از روش آمیخته^۱ به شیوه اکتشافی متوالی بهره می‌برد. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کارشناسان و مدیران مرتبط با برنامه‌ریزی، مدیران ورزشی و مدیریت فضاهای طبیعی، از جمله متخصصان حوزه برنامه‌ریزی شهری در شهرداری، اداره کل ورزش و جوانان استان همدان، هیئت‌های ورزشی استان و اساتید دانشگاه هستند. این افراد با تجربه اجرایی، دانش تخصصی و شناخت کافی از فضاهای طبیعی و عوامل مشارکت مردم در فعالیت‌های تفریحی و ورزشی، منابع ارزشمندی برای گردآوری داده‌های پژوهش به شمار می‌روند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت هدفمند بوده که اندازه نمونه در بخش کیفی شامل ۱۴ نفر و در بخش کمی شامل ۷ نفر می‌باشد. همچنین ابزار گردآوری داده در بخش کیفی شامل مصاحبه نیمه‌ساختاریافته^۲ و در بخش کمی پرسشنامه مدل‌سازی ساختاری-تفسیری^۳ بوده است. شایان ذکر است که محورهای اصلی مصاحبه با خبرگان شامل چهار مورد است: (۱) شناخت وضعیت فعلی فضاهای طبیعی در شهر همدان؛ (۲) شناسایی چالش‌های پیش‌رو؛ (۳) راهکارهای پیشنهادی برای توسعه ورزش در فضاهای طبیعی و (۴) شناسایی اقدامات ضروری در راستای ارتقا وضعیت موجود. علاوه بر این موارد، به منظور تحلیل داده‌ها، در بخش کیفی از روش تحلیل مضمون^۴ برای شناسایی عوامل و در بخش کمی از روش مدل‌سازی ساختاری-تفسیری برای اولویت‌بندی عوامل شناسایی شده استفاده شده است. در نهایت، برای بررسی روایی در بخش کیفی از روش‌های اعتباریابی درونی^۵ استفاده شد؛ بطوری که سوال‌های مصاحبه و همچنین نتایج آن توسط اساتید و همچنین خبرگان مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفت. همچنین برای بررسی روایی در بخش کمی، از روش‌های روایی محتوا و صوری استفاده شد؛ بطوری که پرسشنامه پژوهش در اختیار خبرگان و اساتید دانشگاهی قرار گرفت و پس از بررسی و اصلاحات مورد نیاز تأیید گردید. علاوه بر روایی، به منظور بررسی پایایی در بخش کیفی و اعتبارسنجی نتایج، کدگذاری مجدد توسط پژوهشگر دوم

^۱ Mixed Methods Research

^۲ Semi-Structured Interview

^۳ Interpretive Structural Modelling

^۴ Thematic Analysis

^۵ Internal Credibility

مقاله پژوهشی

انجام شد و به میزان ۰/۸۶ توافق بین کدگذاری‌ها حاصل گردید. همچنین در کمی نیز برای ارزیابی ثبات پاسخ‌های خبرگان در تشکیل ماتریس خودتعاملی، پاسخ‌های ۱۴ خبره شرکت‌کننده در این پژوهش مقایسه شد. ضریب کاپای کوهن^۱ برای توافق بین پاسخ‌ها محاسبه شد و مقدار ۰/۸۲ به دست آمد، که نشان‌دهنده توافق بالای خبرگان و پایایی فرآیند جمع‌آوری داده‌هاست.

یافته‌های تحقیق

بخش ابتدایی یافته‌های پژوهش حاضر به بررسی مشخصات مشارکت‌کنندگان تحقیق پرداخته خواهد شد. سپس یافته‌های بخش کیفی و کمی ارائه شده و در نهایت مدل نهایی تحقیق ارائه خواهد شد. به همین منظور جدول ۱ اطلاعات مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی (مصاحبه‌ها) را نشان می‌دهد.

جدول ۱. اطلاعات مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی پژوهش

ردیف	سطح تحصیلات	رشته تحصیلی	سازمان	سابقه کاری	کد مصاحبه
۱	کارشناسی	تربیت بدنی	هیئت ورزش‌های همگانی استان همدان	۱۲ سال	P1
۲	کارشناسی ارشد	مدیریت ورزشی	هیئت ورزش‌های همگانی استان همدان	۱۵ سال	P2
۳	کارشناسی ارشد	مدیریت ورزشی	اداره کل ورزش و جوانان استان همدان	۲۶ سال	P3
۴	دکتری	مدیریت ورزشی	اداره کل ورزش و جوانان استان همدان	۱۷ سال	P4
۵	کارشناسی ارشد	مدیریت ورزشی	اداره کل ورزش و جوانان استان همدان	۱۶ سال	P5
۶	دکتری	مدیریت ورزشی	اداره کل ورزش و جوانان استان همدان	۲۰ سال	P6
۷	کارشناسی ارشد	مدیریت ورزشی	هیئت دو میدانی استان همدان	۳۰ سال	P7
۸	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی شهری	شهرداری استان همدان	۱۸ سال	P8
۹	کارشناسی	عمران	شهرداری استان همدان	۱۴ سال	P9
۱۰	کارشناسی ارشد	مدیریت شهری	شهرداری استان همدان	۷ سال	P10
۱۱	دکتری	مدیریت ورزشی	هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا	۸ سال	P11
۱۲	دکتری	مدیریت ورزشی	هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی	۱۵ سال	P12
۱۳	دانشجوی دکتری	گردشگری	علامه طباطبائی		P13
۱۴	دانشجوی دکتری	گردشگری	علامه طباطبائی		P14

همچنین جدول ۲ اطلاعات مشارکت‌کنندگان در تکمیل پرسشنامه پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲. اطلاعات مشارکت‌کنندگان در بخش کمی پژوهش

مشارکت‌کننده	سمت سازمانی
خبره مشغول در سازمان ۱	مسئول ورزش بانوان استان همدان

^۱ Cohen's Kappa Index

رئیس گروه ورزش همگانی و روستایی استان همدان	خبره مشغول در سازمان ۲
مدیر روابط عمومی اداره کل ورزش و جوانان استان همدان	خبره مشغول در سازمان ۳
معاون مدیرکل اداره کل ورزش و جوانان استان همدان	خبره مشغول در سازمان ۴
عضو هیئت علمی دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی علامه طباطبائی	خبره دانشگاهی ۱
عضو هیئت علمی دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی علامه طباطبائی	خبره دانشگاهی ۲
دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی علامه طباطبائی	خبره دانشگاهی ۳

یافته‌های بخش کیفی

در این مطالعه، با بهره‌گیری از روش تحلیل مضمون، ترکیبی از رویکردهای قیاسی و استقرایی به کار گرفته شد. پژوهشگر داده‌ها را بر اساس شاخص‌های پیش‌تعیین‌شده برای مؤلفه‌های استخراج‌شده از پیشینه تحقیق کدگذاری کرد و در صورت مواجهه با عوامل نوظهور، آن‌ها را به روش استقرایی کدگذاری نمود. با توجه به نوع اطلاعات مورد نیاز، موضوع به عنوان واحد تحلیل انتخاب شد. بدین منظور، پژوهشگر ابتدا متن مصاحبه‌ها را بر اساس موضوعات مطرح‌شده تحلیل کرد و جملات مرتبط با هر موضوع را در یک عبارت واحد گردآوری نمود. برای تسهیل ردیابی عبارات، به هر خبره یک کد شناسه اختصاص یافت و هر عبارت استخراج‌شده از مصاحبه وی با یک شناسه فرعی مشخص شد. سپس، عبارات هر خبره ابتدا با رویکرد قیاسی و پس از آن با رویکرد استقرایی کدگذاری شدند. در نهایت، برای دستیابی به دیدگاهی جامع و یکپارچه، تمامی نتایج کنار یکدیگر قرار گرفته و جمع‌بندی شدند. از مجموع ۱۴ مصاحبه انجام شده با خبرگان، ۵ کد انتخابی (مقوله)، ۱۸ کد محوری (مولفه) و ۱۵۵ کد باز شناسایی و طبقه‌بندی شدند. نتایج تحلیل مضمون در جدول ۳ نمایش داده شده است.

جدول ۳. نتایج حاصل از تحلیل مضمون

ردیف	کد انتخابی	کد محوری	کد باز	منبع مصاحبه
۱			افزایش و بهبود امکانات موجود	P3, p4, p5, p6
۲			فراهم کردن امکانات در این فضاها برای کودکان	P2, p4, p6
۳			فراهم کردن امکانات در این فضاها برای بانوان	P2, p4, p6, p9
۴			بهبود نشانه گذاری مسیرها	P7, p8, p10
۵			معرفی تجهیزات و فناوری‌های جدید ورزشی تفریحی	P11, p12
۶			توسعه زیرساخت‌ها (مثل آب آشامیدنی، پارکینگ، سرویس‌های بهداشتی)	P1, p3, p5
۷		تأمین امکانات	نگهداری و رسیدگی و توسعه	P1, p4
۸	سازه‌ها و بسترهای		ایجاد "پارک‌های طبیعت‌محور" با تجهیزات ورزشی کم‌هزینه	P5
۹	تفریحی ورزشی		اجاره رایگان دوچرخه برای ساعات اولیه صبح	P5
۱۰			توجه به آنتن‌دهی موبایل و دسترسی به اینترنت	P9, p10
۱۱			احداث بیشتر و بهتر مسیر پیاده‌روی ورزشی استاندارد	P9, p10, p11
۱۲			توسعه متوازن فضاهای فراغت در شمال، جنوب، شرق و غرب استان	P3, p4, p5
۱۳			ایجاد وسائل بازی	P2
۱۴			بهبود و افزایش ایمنی فضاهای طبیعی	P6, p12
۱۵			بهبود و افزایش امنیت فضاهای طبیعی	P6, p12
۱۶	ایمنی و امنیت		ترس زدایی از آسیب یا ناامنی در محیط‌هایی که خلوت یا تاریک	P8
۱۷			ایجاد امنیت روانی	P12

دانش مدیریت ورزش

صفحه اصلی مجله : <https://jsmk.tabrizu.ac.ir/>

دوره ۰۰، شماره ۰۰، ص ۰۰-۰۰ (۱۴۰۳)

DOI:

ردیف	کد انتخابی	کد محوری	کد باز	منبع مصاحبه	مقاله پژوهشی
۱۸			ایجاد و نصبی کانکس های پلیس	P5	
۱۹			افزایش تعداد پارکبانان	P7	
۲۰			روشن کردن تمامی محیط ها تا حد امکان	P10	
۲۱			دسترسی آسان و سریع عموم مردم	P1, p3, p6	
۲۲			امکان حمل و نقل به صرفه و اقتصادی	P5, p6	
۲۳			حمل و نقل رایگان به این محیط ها حداقل یک روز در هفته	P3	
۲۴		دسترسی پذیری عمومی	جانمایی و دسترسی بهتر در تمامی نقاط	P4	
۲۵			امکان حضور خانوادگی در این فضاها	P4	
۲۶			توزیع عادلانه مکان ها	P2, p13, p14	
۲۷			توسعه اپلیکیشن های ورزشی	P8	
۲۸		نوآوری در فعالیت	ارسال نوتیفیکیشن های مرتبط با رویدادهای ورزشی	P2	
۲۹		تفریحی ورزشی	راه اندازی پروژه های مشترک با انجمن های ورزشی	P4	
۳۰			راه اندازی سامانه پیامکی برای اطلاع رسانی برنامه های فضای باز	P1	
۳۱			توسعه اپلیکیشن های راهنمای مسیر	P9, p10	
۳۲			توسعه اپلیکیشن های راهنمای ورزشی	P2, p4	
۳۳		توسعه فناوری	راه اندازی مسابقات E-Sport در فضاهای طبیعی	P5	
۳۴		نوآوری و پژوهش	معرفی تجهیزات و فناوری های جدید ورزشی تفریحی	P11	
۳۵			استفاده از ظرفیت های دانشگاه و اعضای هیئت علمی	P4, P11, p12	
۳۶			بررسی فواید و اهمیت ورزش برای عموم	P11	
۳۷		تحقیقات کاربردی	چاپ کتاب و مقالات مرتبط به فواید ورزش در فضاهای طبیعی	P12	
۳۸			تحلیل های تخصصی از رشته های ورزشی قابل برگزاری در این فضاها	P6	
۳۹			استفاده از نظرسنجی های مردمی برای شناسایی نیازها	P6	
۴۰			راه اندازی پادکست های تخصصی در زمینه ورزش های همگانی	P6	
۴۱			گفتگو با مربیان و کارشناسان سایر ورزش ها	P5	
۴۲			توسعه ارتباطات با سازمان ها و نهادهای ورزشی و مرتبط	P3, P4, P6	
۴۳			همکاری با نهادهای حمایتی	P4, p6, p13, p14	
۴۴			همکاری با نهاد های حکومتی	P7	
۴۵	استراتژی و سیاست گذاری	همکاری بین سازمانی	همکاری اداره کل ورزش و جوانان با شهرداری	P3, p4, p5, p6, p10	
۴۶			همکاری فدراسیون ورزش های همگانی با شهرداری	P2	
۴۷			همکاری بیشتر اداره کل ورزش و جوانان با فدراسیون ورزش های همگانی	P1, p2	
۴۸			مشارکت دادن باشگاه های محلی در سازماندهی فعالیت ها	P7	
۴۹			شراکت دانشگاه ها به عنوان شریک راهبردی در طراحی، اجرا و ارزیابی	P4, p6, p11	

ردیف	کد انتخابی	کد محوری	کد باز	منبع مصاحبه
			سیاست‌های فراغتی	
۵۰			همکاری با اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	P13, p14
۵۱			برنامه‌های آموزشی درباره ورزش‌های همگانی	P2
۵۲			برنامه‌های آموزشی درباره ورزش‌های تفریحی	P2
۵۳			ارائه‌ی آموزش‌های آنلاین	P5
۵۴		برنامه‌های آموزشی	ارائه تمرینات و برنامه‌های ورزشی	P4
۵۵			توسعه برنامه‌های آموزشی در مدارس و دانشگاه‌ها	P5
۵۶			ایجاد برنامه‌های آموزشی هدایت‌گر در محل	P6
۵۷			آموزش مهارت‌های ورزشی از سنین کودکی جهت ایجاد علاقه	P4, p12
۵۸			همکاری با باشگاه‌های ورزشی برای تبلیغ ورزش همگانی	P1, p2
۵۹			همکاری با باشگاه‌ها برای حمایت ورزش‌های همگانی	P2
۶۰			برگزاری مسابقات تفریحی و ورزشی ویژه تمامی سنین در پارک‌ها	P3
۶۱			فراهم کردن امکانات در این فضاها برای معلولین	P4, p5, p10
۶۲			ایجاد لیگ‌ها و تورنمنت‌های ورزشی خانوادگی	P6
۶۳			برنامه‌ریزی یکپارچه بین سازمان‌های مرتبط (شهرداری، محیط زیست، ورزش و جوانان)	p9
۶۴			موازی‌کاری سازمان‌ها (مدیریتی)	P7
۶۵			افزایش بودجه برای نگهداری و رسیدگی و توسعه امکانات	P5, p7
۶۶			مشارکت دادن باشگاه‌های محلی در سازماندهی فعالیت‌ها	P3, p
۶۷			تشکیل کارگروه مشترک بین شهرداری، ورزش و جوانان و محیط زیست	P4, p10
۶۸			استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در توسعه و نگهداری	P11, p12
۶۹		برنامه ریزی استراتژیک	اولویت دادن به "ورزش طبیعت‌محور" در بودجه‌ریزی شهری	P8, p10
۷۰			استخدام همیاران طبیعت از بین جوانان بیکار برای راهنمایی بازدیدکنندگان	P7
۷۱			اختصاص درصدی از عوارض شهرداری به توسعه فضاهای طبیعی	P8, p9
۷۲			رفع نابرابری جنسیتی یا طبقاتی در استفاده از فضاهای باز	P2, p3
۷۳			برنامه ریزی همراه و هماهنگ با نمایندگان مجلس جهت تسریع فرآیندها	P8
۷۴			استمرار داشتن در برگزاری رویدادها و مسابقات ورزشی تفریحی	P6
۷۵			الگوپردازی از شهرهای داخلی موفق	P12
۷۶			الگوپردازی از سایر کشورهای موفق	P12
۷۷			وجود کارشناسان و برنامه ریزان خبره و دانشگاهی	P11, p12
۷۸			برنامه ریزی همراه با کارشناسان شهرداری و آموزش و پرورش	P8, p9 , p10
۷۹			داشتن ثبات در راس مدیریت ادارات مربوطه	P4, p6 , p7
۸۰			جلوگیری از موازی کاری	P7
۸۱			جذب اسپانسرها برای حمایت از ورزش‌های همگانی و	P1, P4, p6, p7
۸۲		تأمین مالی حامیان	تبلیغ ورزش از طریق شرکت‌های حامی	P5
۸۳			برگزاری کمپین‌های جمع‌آوری کمک‌های مالی	P4
۸۴			تشویق شرکت‌ها به حمایت مالی از رویدادهای ورزشی	P4, p6

دانش مدیریت ورزش

صفحه اصلی مجله : <https://jsmk.tabrizu.ac.ir/>

دوره ۰۰، شماره ۰۰، ص ۰۰-۰۰ (۱۴۰۳)

DOI:

ردیف	کد انتخابی	کد محوری	کد باز	منبع مصاحبه	مقاله پژوهشی
۸۵				P9, p10	سرمایه گذاری برای توسعه زیرساختها
۸۶				P14	استفاده از ظرفیت بخش خصوصی (مثل سرمایه گذاری در اکوتوریسم ورزشی)
۸۷				P8	استفاده از ظرفیت خیرین
۸۹				P13, p14	ایجاد کمپین های هشتگی برای حمایت از ورزش و مشارکت مردم
۹۰				P10	کمپین های رسانه ای با مشارکت چهره های ورزشی محلی
۹۱				P3	ارسال خبرنامه های هفتگی درباره رویدادها
۹۲				P9	ایجاد پلتفرم آنلاین برای کمک های مردمی
۹۳				P1	برگزاری چالش های ورزشی آنلاین
۹۴				P1	برگزاری چالش های ورزشی حضوری
۹۵				P6	برگزاری چالش های خانوادگی
۹۶				P7	برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی در فضاهای باز و طبیعی
۹۷				P12	برگزاری مسابقات تفریحی و ورزشی ویژه سالمندان
۹۸				P12	برگزاری مسابقات تفریحی و ورزشی ویژه معلولین
۹۹				P4, p6	ایجاد لیگ ها و تورنمنت های ورزشی خانوادگی
۱۰۰				P5	برگزاری اردوهای ورزشی مدارس در فضاهای طبیعی
۱۰۱				P7	برگزاری همایش های پیاده روی خانواده در طبیعت
۱۰۲				P5, p6	پخش تبلیغات تلویزیونی
۱۰۳				P2	پوشش اخبار مربوط به رویدادهای ورزشی تفریحی
۱۰۴				P2	دعوت از رسانه ها به مراسم های ورزشی تفریحی
۱۰۵				P5	کمپین های رسانه ای با مشارکت چهره های ورزشی محلی
۱۰۶				P5	پخش مصاحبه با ورزشکاران سرآمد برای تبلیغ فعالیت های ورزشی و تفریحی
۱۰۷				P8	تبلیغات از طریق اینفلوئنسر ها
۱۰۸				P1, p2	پوشش ورزش همگانی توسط صداوسیما
۱۰۹				P7	پوشش زنده رویداد ها
۱۱۰				P1	گفت و گو با مربیان و کارشناسان ورزش های همگانی
۱۱۱				P4, P11, p12	گفت و گو با نخبگان و اعضای هیئت علمی
۱۱۲				P6	گفت و گو با ورزشکاران سرآمد
۱۱۳				P2	ایجاد گروه ها و صفحات حمایتی در فضای مجازی
۱۱۴				P2	برگزاری کنفرانس های خبری درباره ورزش همگانی
۱۱۵				P3, p4, p6	ایجاد کمپین های اطلاع رسانی عمومی
۱۱۶				P13	نصب تابلوهای آموزشی درباره فواید ورزش در طبیعت
۱۱۷				P5	انجام مصاحبه ها با ورزشکاران المپیک و سرآمد
۱۱۸				P2	نشر ویدیوهای ورزشی در یوتیوب و اینستاگرام

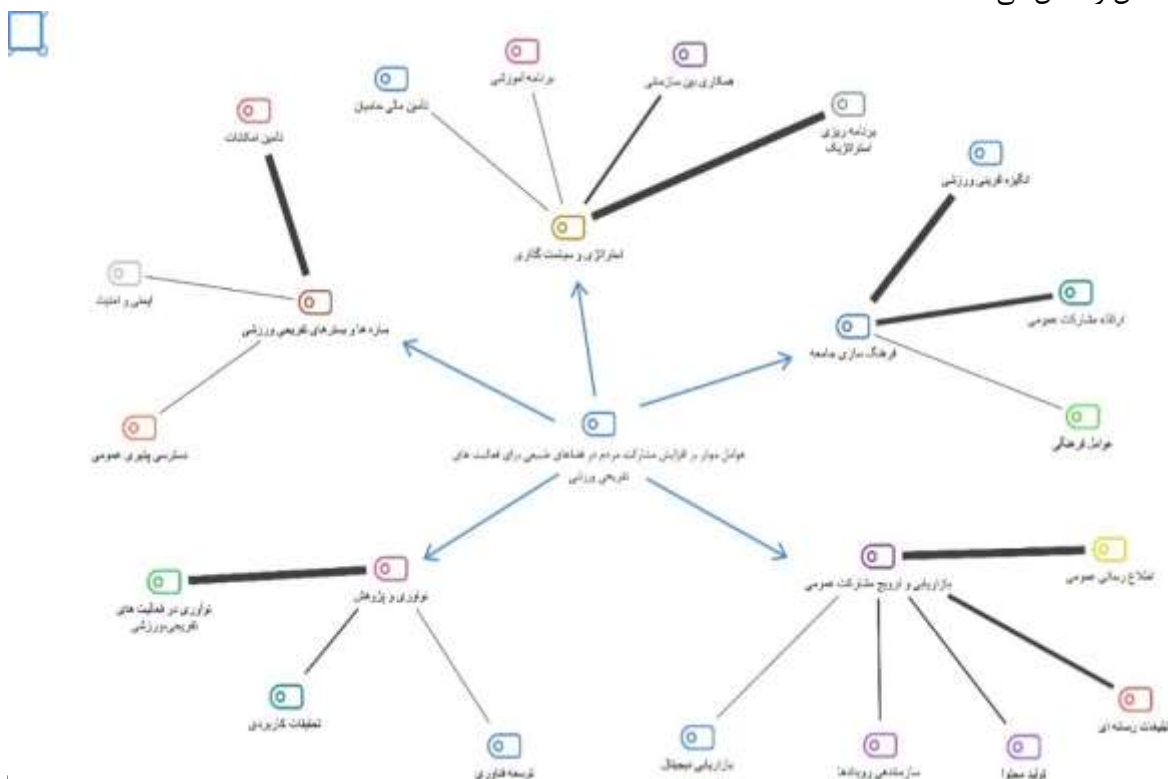

ردیف	کد انتخابی	کد محوری	کد باز	منبع مصاحبه
۱۱۹				P6 ساخت فیلم و سریال الهام بخش درباره ورزش و ورزشکاران
۱۲۰				P6 ساخت برنامه کودک الهام بخش درباره ورزش و ورزشکاران همانند پوریای ولی
۱۲۱				P4, p14 راه اندازی پادکست های تخصصی در زمینه ورزش
۱۲۲				P9 ارسال خبرنامه های هفتگی درباره رویدادها
۱۲۳				P4, p5 طراحی و نصب پوسترهای تبلیغاتی در سطح شهر و پارک ها
۱۲۴				P6 ساخت مستندهای کوتاه از ورزشکاران محلی در طبیعت
۱۲۵				P11 انجام تبلیغات محیطی جذاب
۱۲۶				P1 ارائه آموزش های آنلاین برای تشویق مردم برای مشارکت حضوری
۱۲۷				P5 برگزاری مداوم مسابقات تفریحی ورزشی در فضاهای باز و طبیعی
۱۲۸				P3 ایجاد انجمن ها و شبکه های اجتماعی برای تشویق به مشارکت
۱۲۹		انگیزه آفرینی ورزشی		P6 برگزاری مسابقات غیر رقابتی همراه با هدیه
۱۳۰				P10 انجام قرعه کشی های متفاوت برای شرکت کنندگان
۱۳۱				P3, p4 مشارکت چهره های ورزشی ملی سرآمد
۱۳۲				P5 ایجاد کمپ های ورزشی
۱۳۳				P11 برنامه های آموزشی درباره فعالیت های ورزشی
۱۳۴				P4 تشویق چهره های ورزشی کشور به ورزش
۱۳۵				P4 تشویق چهره های برجسته سیاسی، ادبی و... موثر به ورزش
۱۳۶				P4, p5 حضور چهره های ورزشی کشور در رویداد ها
۱۳۷				P4, p5 حضور چهره های برجسته سیاسی، ادبی و... موثر در رویداد ها
۱۳۸				P12 انجام تبلیغات محیطی
۱۳۹		ارتقاء مشارکت عمومی		P6 نصب بیلبردهای حمایتی از ورزش
۱۴۰				P3 نصب پوسترهای تبلیغاتی در سطح شهر و مکان های طبیعی
۱۴۱	فرهنگ سازی جامعه			P2, p9 تبلیغ ورزش های همگانی و تفریحی در مراکز خرید و تجاری
۱۴۲				P1, p10 ارائه جوایز و هدایا برای مشارکت
۱۴۳				P2 ایجاد روحیه انگیزشی برای تداوم استفاده
۱۴۴				P10 ارائه طرح یا قانون برای افزایش مشارکت
۱۴۵				P4 ایجاد فرهنگ مشارکت از مهد و مدارس
۱۴۶				P3 تشویق کودکان به فعالیت های ورزشی
۱۴۷				P7, p9 تشویق والدین برای گذراندن اوقات فراغت در طبیعت
۱۴۸				P8 تشویق جامعه به مشارکت در فعالیت های ورزشی
۱۴۹				P5 همکاری با مدارس و دانشگاه ها برای تبلیغ ورزش و مشارکت در فضاهای طبیعی و باز
۱۵۰		عوامل فرهنگی		P11 فرهنگ سازی برای استفاده از این فضاها از طریق صدا و سیما
۱۵۱				P5 تغییر ذائقه عمومی
۱۵۲				P13, p14 فرهنگ سازی برای گردشگری داخلی
۱۵۳				P13, p14 فرهنگ سازی برای جذب گردشگران خارجی
۱۵۴				P4, p6 فرهنگ سازی از طریق ادارات و سازمان ها
۱۵۵				P4 تبلیغ و تشویق کادر درمان برای مشارکت ورزشی برای پیشگیری از بیماری ها

مقاله پژوهشی

OPEN ACCESS

همچنین شکل ۱ عوامل موثر بر بهره‌برداری از فضاهای طبیعی برای افزایش مشارکت مردم در فعالیت های تفریحی ورزشی شهر همدان را نشان می‌دهد.

شکل ۱ عوامل موثر بر بهره‌برداری از فضاهای طبیعی برای افزایش مشارکت مردم در فعالیت های تفریحی ورزشی شهر همدان

یافته‌های بخش کمی

این بخش گام نهایی پژوهش حاضر است که به مدل‌سازی ساختاری-تفسیری به منظور اولویت‌بندی و یافتن روابط میان عوامل شناسایی شده در بخش کیفی اختصاص دارد. برای انجام آزمون مدل‌سازی ساختاری-تفسیری در ابتدا پرسشنامه‌ای در قالب ۱۸ مولفه اثرگذار برهم، به منظور تشکیل ماتریس خودتعاملی ساختاری بین خبرگان توزیع شد. برای تعیین روابط درونی شاخص‌ها از خبرگان درخواست شد تا بر اساس توضیحات جدول ۴ روابط بین مولفه‌ها را مشخص کنند.

جدول ۴. روابط در تشکیل ماتریس خودتعاملی

نماد	مفهوم	نماد	مفهوم
۱	سطر به سطر منجر می‌شود	۲	هر دو بر یکدیگر اثر گذارند
-۱	سطر به سطر منجر می‌شود	۰	هیچ کدام بر هم اثر ندارند

در نهایت پس از تکمیل ماتریس خودتعاملی و دسترسی اولیه، ماتریس دسترس‌پذیری نهایی استخراج گردید. جدول ۵ ماتریس

جدول ۵. ماتریس دسترس پذیری نهایی

در نهایت برای تعیین سطوح مؤلفه‌ها در روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری، چهار گام که هر یک نقش مهمی در سطح‌بندی و تحلیل روابط میان مؤلفه‌ها ایفا می‌کنند، اجرا می‌شود. در گام نخست، مجموعه‌های دستیابی برای هر مؤلفه تشکیل می‌شود که شامل مؤلفه‌هایی است که تحت تأثیر مستقیم یا غیرمستقیم مؤلفه موردنظر قرار می‌گیرند. در گام دوم، مجموعه‌های پیشنهاد شکل می‌گیرند که بیانگر مؤلفه‌هایی هستند که بر مؤلفه موردنظر تأثیر می‌گذارند. گام سوم به شناسایی مجموعه مشترک میان مجموعه‌های دستیابی و پیشنهاد اختصاص دارد، به‌طوری‌که نقاط اشتراک این دو مجموعه برای هر مؤلفه مشخص می‌شود. در نهایت، در گام چهارم، مؤلفه‌هایی که مجموعه دستیابی آن‌ها دقیقاً با مجموعه مشترکشان برابر است، به‌عنوان مؤلفه‌های سطح اول شناسایی می‌شوند. این مؤلفه‌ها، در واقع، آن دسته از مؤلفه‌هایی هستند که بر سایر مؤلفه‌ها تأثیر می‌گذارند، اما خود تحت تأثیر هیچ مؤلفه دیگری قرار نمی‌گیرند. پس از شناسایی این مؤلفه‌ها، آن‌ها از مجموعه‌ها و جداول حذف شده و فرآیند از ابتدا تکرار می‌شود. این روند تکراری تا زمانی ادامه می‌یابد که تمامی مؤلفه‌ها در سطوح مختلف سطح‌بندی شوند. در این میان، مؤلفه‌هایی که در آخرین

دانش مدیریت ورزش

صفحه اصلی مجله: <https://jsmk.tabrizu.ac.ir/>

دوره ۰۰، شماره ۰۰، ص ۰۰-۰۰ (۱۴۰۳)

DOI:

مقاله پژوهشی

OPEN ACCESS

سطح قرار می گیرند، نشان دهنده مؤلفه‌هایی هستند که از سایر مؤلفه‌ها تأثیر می‌پذیرند، اما خود تأثیری بر دیگران ندارند. در این راستا جدول ۶ سطح‌بندی نهایی مولفه‌ها را براساس تشکیل مجموعه‌های دستیابی و پیش‌نیاز در سطوح مختلف نشان می‌دهد.

جدول ۶. سطح‌بندی نهایی متغیرها بر اساس مجموعه‌های دستیابی و پیش‌نیاز

سطح	شماره مولفه	مجموعه خروجی	مجموعه ورودی	مجموعه اشتراکی
سطح دوم	۱	C-1C-2C-3C-4C-7C-9C-11C-12C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-7C-9C-11C-12C-14C-15C-17C-18
سطح اول	۲	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح اول	۳	C-1C-2C-3C-4C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح اول	۴	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح سوم	۵	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-4C-5C-6C-7C-8C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح سوم	۶	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-15C-17	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-15C-17
سطح دوم	۷	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح سوم	۸	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح چهارم	۹	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-15C-16C-17C-18
سطح سوم	۱۰	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-16C-17C-18
سطح دوم	۱۱	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-17C-18
سطح اول	۱۲	C-1C-2C-3C-4C-12C-14C-16C-17	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-12C-14C-16C-17
سطح سوم	۱۳	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح اول	۱۴	C-1C-2C-3C-4C-5C-7C-8C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-7C-8C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح دوم	۱۵	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-11C-12C-13C-14C-	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-

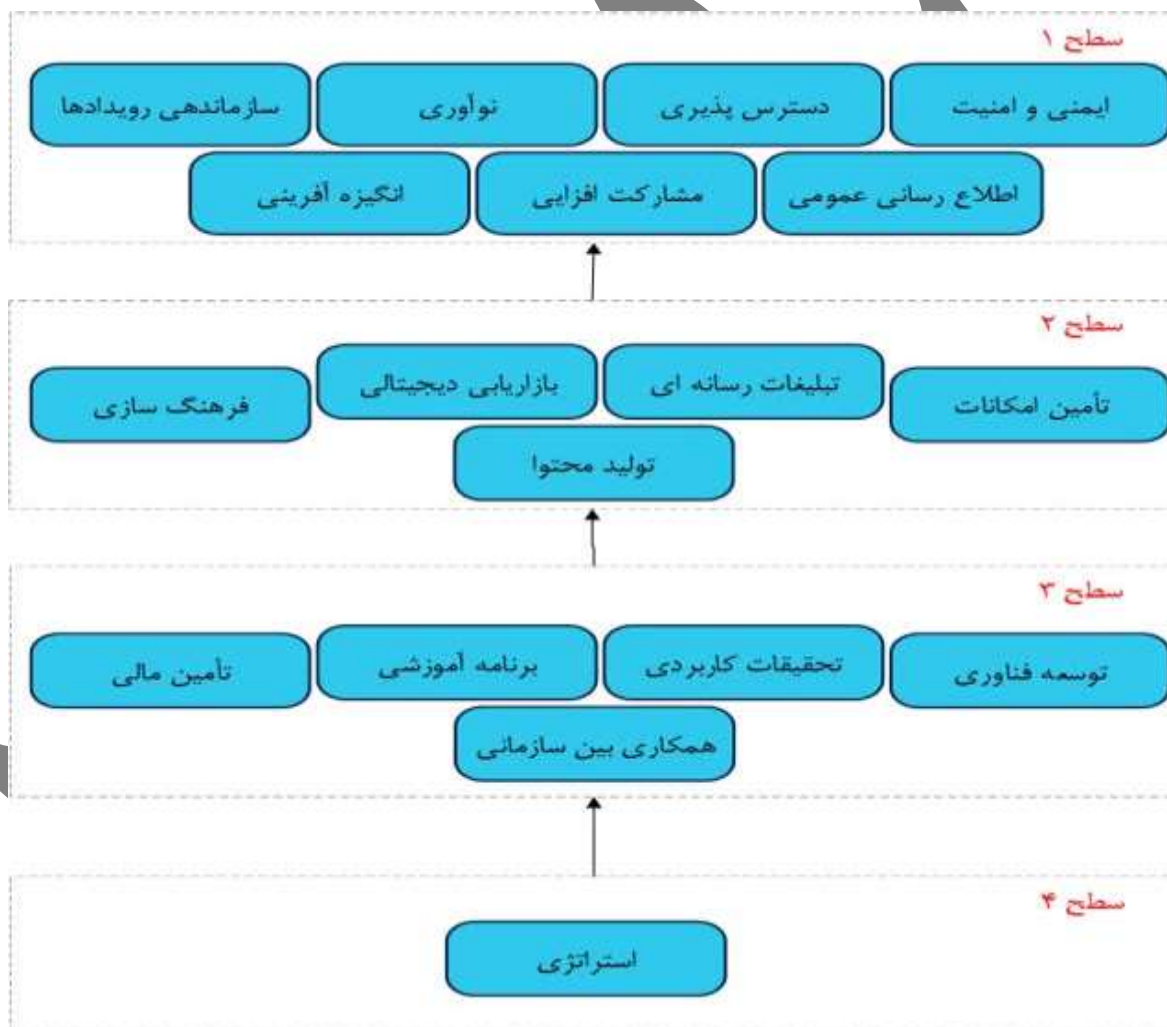
Copyright ©The authors

Publisher: University of Tabriz, Tabriz, Iran

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

سطح	شماره مولفه	مجموعه خروجی	مجموعه ورودی	مجموعه اشتراکی
		15C-16C-17C-18	16C-17C-18	18
سطح اول	۱۶	C-2C-3C-4C-5C-7C-8C-9C-10C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-2C-3C-4C-5C-7C-8C-9C-10C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح اول	۱۷	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18
سطح دوم	۱۸	C-1C-2C-3C-4C-5C-7C-8C-9C-10C-11C-12C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-6C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18	C-1C-2C-3C-4C-5C-7C-8C-9C-10C-11C-13C-14C-15C-16C-17C-18

در نهایت با توجه به جدول ۶ می‌توان دریافت که مولفه‌های این پژوهش در چهار سطح دسته‌بندی شده‌اند. شکل ۲ مدل نهایی پژوهش حاضر را نشان می‌دهد.

شکل ۲. مدل نهایی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

دانش مدیریت ورزش

صفحه اصلی مجله: <https://jsmk.tabrizu.ac.ir/>

دوره ۰۰، شماره ۰۰، ص ۰۰- (۱۴۰۳)

DOI:

مقاله پژوهشی

OPEN ACCESS

هدف پژوهش حاضر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر بهره‌برداری از فضاهای طبیعی برای افزایش مشارکت مردم در فعالیت‌های تفریحی ورزشی بوده است. در این راستا پس از بررسی پیشینه تحقیق با خبرگان مصاحبه به عمل آمد و عوامل مورد نظر شناسایی گردید. سپس به منظور اولویت‌بندی و تشخیص روابط بین عوامل پرسشنامه‌ای بین تعدادی از خبرگان توزیع گردید که در نهایت مدل نهایی تحقیق استخراج شد. یافته‌های این پژوهش می‌تواند نقشه راهی برای مدیران، تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران در عرصه مدیریت ورزشی، به ویژه در شهر همدان، باشد. در این راستا یافته‌های این پژوهش بر اساس اولویت‌بندی نهایی (شکل ۲) مورد بحث قرار گرفته و پیشنهادات کاربردی ارائه خواهد شد. همچنین در ادامه نوآوری پژوهش، محدودیت‌ها و پیشنهاداتی برای پژوهش‌های آتی ارائه خواهد گردید.

سطح چهارم در مدل‌سازی ساختاری-تفسیری برای بهره‌برداری موثر از فضاهای طبیعی شهر همدان، شامل برنامه‌ریزی استراتژیک است که به عنوان پایه و هسته اصلی تمام عوامل شناخته می‌شود. این سطح، نقش پیشران کلیدی را ایفا کرده و با تدوین اهداف بلندمدت، تخصیص منابع مالی و انسانی و ایجاد سیاست‌های کلان، چارچوبی برای هماهنگی سایر عوامل فراهم می‌کند. بدین منظور در شهر همدان پیشنهاد می‌شود که شهرداری و سازمان ورزش و جوانان یک برنامه جامع پنج‌ساله برای توسعه فضاهای طبیعی مانند پارک ارم، بوستان لاله و کوه الوند تدوین کنند. این برنامه باید شامل ارزیابی ظرفیت‌های فعلی، تعیین هدف افزایش سرانه فضای سبز ورزشی و ادغام پروژه‌هایی مانند توسعه پارک‌های فرامانطقه‌ای پردیسان و ولایت باشد. این استراتژی با بودجه‌بندی سالانه و شاخص‌های ارزیابی عملکرد، از پراکندگی اقدامات جلوگیری کرده و زیربنای سطوح بالاتر را تقویت می‌کند. فقدان این برنامه‌ریزی منجر به ناکارآمدی عوامل دیگر می‌شود. بنابراین تمرکز بر آن برای موفقیت طرح حیاتی است.

سطح سوم شامل همکاری بین‌سازمانی، توسعه فناوری، تحقیقات کاربردی، برنامه‌های آموزشی و تأمین مالی است که به عنوان حلقه واسطه، زیرساخت‌های لازم برای اجرای سیاست‌های سطح چهارم را فراهم می‌کند. پیشنهاد تشکیل شورای مشترک بین شهرداری همدان، اداره منابع طبیعی، سازمان ورزش و دانشگاه بوعلی سینا برای مدیریت پروژه‌های مشترک مانند توسعه گردشگری مسئولانه در دشت میشان یا پارک جنگلی اکباتان ارائه می‌شود. این شورا با جلسات ماهانه، اشتراک منابع و دانش را تسهیل می‌کند. در حوزه فناوری، توسعه اپلیکیشن‌های موبایل با ویژگی‌هایی مانند نقشه‌برداری مسیرهای پیاده‌روی در پارک ملت و هشدارهای ایمنی پیشنهاد می‌شود. تحقیقات کاربردی باید شامل نیازسنجی سالانه شهروندان، مانند بررسی تأثیر فعالیت‌های تفریحی در دره عباس‌آباد بر سلامت روانی، باشد تا داده‌های علمی برای تصمیم‌گیری فراهم کند. برنامه‌های آموزشی، کارگاه‌های رایگان برای مربیان در زمینه ایمنی کوهنوردی یا ورزش‌های گروهی برگزار کنند، با تمرکز بر گروه‌های سنی مختلف. تأمین مالی از طریق جذب حامیان خصوصی با مشوق‌های مالیاتی یا شراکت با شرکت‌های محلی برای پروژه‌هایی مانند مسیرهای دوچرخه‌سواری در پارک‌ها تقویت می‌شود. این عوامل با هم‌افزایی، زیرساخت‌های سطح دوم را پشتیبانی کرده و به طور غیرمستقیم سطح اول را تقویت می‌کنند.

Copyright ©The authors

Publisher: University of Tabriz, Tabriz, Iran

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

سطح دوم شامل تأمین امکانات، تبلیغات رسانه‌ای، بازاریابی دیجیتال، فرهنگ‌سازی و تولید محتوا است که پلی بین زیرساخت‌های حمایتی و نتایج ملموس ایجاد می‌کند. برای تأمین امکانات، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی مانند مسیرهای ایمن پیاده‌روی در کوه الوند یا تجهیزات ورزشی رایگان در پارک ملت پیشنهاد می‌شود. تبلیغات رسانه‌ای از طریق کمپین‌های تلویزیونی محلی و بیلبوردهای شهری، مزایای ورزش در فضاهای طبیعی مانند دشت میشان را برجسته کند. بازاریابی دیجیتال، با استفاده از رسانه‌های اجتماعی، کمپین‌های هدفمند برای گروه‌های خاص مانند جوانان راه‌اندازی کند؛ جایی که کاربران تجربیات خود را از فضاهای طبیعی به اشتراک بگذارند. فرهنگ‌سازی از طریق برنامه‌های آموزشی سطح سوم، نگرش مثبت به ورزش در طبیعت را ترویج دهد، مانند ادغام ارزش‌های ورزشی در برنامه‌های فرهنگی همدان. تولید محتوا شامل ساخت ویدیوهای آموزشی درباره فواید کوهنوردی یا یوگا در پارک‌ها است که از تحقیقات کاربردی الهام گرفته و از طریق بازاریابی دیجیتال پخش می‌شود. این عوامل با هم‌افزایی، مانند ترکیب تولید محتوا با تبلیغات، زمینه‌ساز سطح اول شده و آگاهی و جذابیت فضاهای طبیعی را افزایش می‌دهند.

سطح اول شامل ایمنی و امنیت، دسترسی‌پذیری، نوآوری، سازماندهی رویدادها، اطلاع‌رسانی، انگیزه‌آفرینی و ارتقاء مشارکت عمومی است که به عنوان تأثیرپذیرترین عوامل، مستقیماً به هدف نهایی یعنی افزایش مشارکت عمومی منجر می‌شوند. برای ایمنی، نصب روشنایی و گاردریل در فضاهای طبیعی پیشنهاد می‌شود تا اعتماد شهروندان جلب شود. دسترسی‌پذیری با ایجاد مسیرهای مناسب برای معلولین و سالمندان در بوستان ارم یا دره عباس‌آباد بهبود یابد. نوآوری شامل معرفی فعالیت‌هایی مانند بانجی جامپینگ در گنجنامه یا ورزش‌های گروهی در دشت میشان است. سازماندهی رویدادها، مانند جشنواره‌های ورزشی ماهانه در پارک جنگلی یا مسابقات دوچرخه‌سواری، با هماهنگی سطح سوم اجرا شود. اطلاع‌رسانی از طریق پیامک‌های شهری و اپلیکیشن‌ها، جزئیات رویدادها را منتقل کند. انگیزه‌آفرینی با جوایز و تخفیف‌های محلی، مشارکت را تقویت کند. ارتقاء مشارکت عمومی، نتیجه هماهنگی این عوامل است و می‌تواند مشارکت در فعالیت‌های ورزشی را از سطوح فعلی به طور چشمگیری افزایش دهد.

به عنوان جمع‌بندی می‌توان گفت مدل نهایی پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بهره‌برداری موثر از فضاهای طبیعی همدان در راستای افزایش مشارکت مردم در فعالیت‌های تفریحی-ورزشی نیازمند رویکردی یکپارچه است که از برنامه‌ریزی استراتژیک (تأثیرگذارترین) آغاز شده و با عوامل واسطه‌ای، عملیاتی و نتیجه‌گرا (تأثیرپذیرترین) به افزایش مشارکت عمومی منجر می‌شود.

نتایج با پژوهش (Iszadeh et al., 2024) عیسی‌زاده و همکاران (۲۰۲۴) همسو است زیرا که نتایج آن نشان داد بر اهمیت دسترسی آسان به فضاهای طبیعی، طراحی جذاب محیط و برنامه‌های ورزشی متنوع، تجهیزات به‌روز و ایجاد فضاهای ویژه برای گروه‌های خاص تأکید کرده بودند. در ادامه می‌توان گفت نتایج این پژوهش با پژوهش (Afshoon et al., 2024) نیز همسو است و مشابهت دارد زیرا که بر نه عامل اصلی همچون منابع مالی، عوامل اجرایی، محیطی، نگرشی و حمایتی، امکانات و تجهیزات، منابع انسانی، عوامل مدیریتی، اقدامات آموزشی، انگیزشی و رشد اجتماعی-فرهنگی تأکید دارند و این عوامل هم جزئی از یافته‌های پژوهش حاضر بود. به علاوه این تحقیق نشان داد بهره‌برداری اصولی از محیط‌های طبیعی همراه با حمایت مالی و برگزاری رویدادهای منظم، می‌تواند مشارکت مردم را افزایش دهد. در خصوص برنامه‌های فرهنگی و آموزشی، نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که برگزاری رویدادهای محلی، آموزش سبک زندگی فعال و ایجاد برنامه‌های ورزشی خانوادگی، نقش مهمی در ارتقای مشارکت دارند. این نتیجه مشابه پژوهش (Parsaju et al., 2021) است که این پژوهش نشان می‌دهد که استفاده از بسترهای مشارکت‌پذیر در فضاهای طبیعی و عمومی می‌تواند نقش مهمی در افزایش تمایل مردم به حضور فعال در فعالیت‌های ورزشی و

دانش مدیریت ورزش

صفحه اصلی مجله: <https://jsmk.tabrizu.ac.ir/>

دوره ۰۰، شماره ۰۰، ص ۰۰- (۱۴۰۳)

DOI:

مقاله پژوهشی

تفریحی ایفا کند. همچنین از نظر پیامدهای مشارکت، نتایج پژوهش حاضر تأکید داشت که بهره‌برداری از فضاهای طبیعی نه تنها مشارکت ورزشی را افزایش می‌دهد بلکه کیفیت زندگی، تعاملات اجتماعی و سلامت عمومی را ارتقا می‌بخشد. این یافته با پژوهش (Camocini et al., 2025) قابل مقایسه و همسو است که بر پیامدهای مثبت سلامت روانی، جسمانی و فرهنگی فعالیت در طبیعت تأکید کرده بودند. در خصوص تأمین امکانات و سازه‌ها و بسترهای تفریحی ورزشی نتایج پژوهش حاضر تأکید داشت که فراهم کردن تجهیزات و زیرساخت‌های مناسب، مانند توسعه مسیرهای پیاده‌روی استاندارد و نشانه‌گذاری بهتر مسیرها، می‌تواند دسترسی مردم به فعالیت‌های ورزشی را تسهیل کند و مشارکت را افزایش دهد. که این نتایج دارای مشابهت و همسویی با پژوهش (Rodriguez-Villamizar et al., 2024) است که بیان کردند در مناطق با سبزی‌گی بالا، دارای امکانات و زیر ساخت و طراحی فضاهای طبیعی با امکانات ورزشی می‌تواند مشارکت مردم را در فعالیت‌های تفریحی ورزشی به طور چشمگیری افزایش دهد. در مورد ترویج مشارکت عمومی، اطلاع رسانی و تولید محتوا هم نتایج این پژوهش نشان دادند که خلق محتوای جذاب و الهام‌بخش برای ترویج ورزش در فضاهای طبیعی، نشر ویدیوهای ورزشی در یوتیوب و اینستاگرام و ارسال خبرنامه‌های هفتگی درباره رویدادها و بهره‌گیری از رسانه‌های دیجیتال و سنتی، می‌تواند آگاهی و انگیزه مردم را نسبت به حضور و انجام فعالیت در فضاهای طبیعی افزایش و در نتیجه بر میزان مشارکت بیافزاید. که می‌توان گفت این نتایج با پژوهش (Shao et al., 2025) که بر آگاهی از سلامت و تأثیر اجتماعی، کمپین‌های دیجیتال، رویدادهای اجتماعی، رسانه‌های اجتماعی، حمایت‌های نهادی تأکید می‌کردند همسویی و هم‌خوانی دارد. با این حال، تفاوت‌هایی نیز میان این پژوهش و برخی مطالعات پیشین مشاهده می‌شود. برای مثال، در حالی که پژوهش حاضر بر عدالت جغرافیایی و توسعه متوازن فضاهای طبیعی در مناطق مختلف شهری تأکید داشت، در صورتی که پژوهش (Joybari et al., 2022) بیشتر به عوامل فردی و اجتماعی مانند نگرش، انگیزش و هنجارها توجه کرده‌اند. همچنین، تأکید بر نقش فناوری در پژوهش حاضر گسترده‌تر از بسیاری مطالعات داخلی است و نشان‌دهنده اهمیت نوآوری و بهره‌برداری از ظرفیت‌های دیجیتال در شرایط کنونی است.

در نهایت این پژوهش چارچوبی یکپارچه برای بهره‌برداری موثر از فضاهای طبیعی شهر همدان ارائه داد که بر پایه برنامه‌ریزی جامع و هماهنگی نهادها بنا شده است. پیشنهاد عملی، از تدوین برنامه‌های بلندمدت و توسعه فناوری‌های محلی تا بهبود زیرساخت‌ها و برگزاری رویدادهای نوآورانه، ظرفیت‌های منحصربه‌فردی مانند کوه الوند و پارک‌های شهری را به مراکز پویای تفریحی و ورزشی تبدیل می‌کند. اجرای این راهکارها با نظارت مداوم، مشارکت عمومی را افزایش داده و نشاط اجتماعی و سلامت شهروندان را تقویت می‌نماید و الگویی پایدار برای شهرهای مشابه فراهم می‌آورد. این رویکرد از پراکندگی منابع جلوگیری کرده و می‌تواند به سیاست‌گذاری‌های شهری و مدیریت ورزشی در سطح ملی تعمیم یابد.

این پژوهش نیز مانند سایر مطالعات علمی با محدودیت‌هایی مواجه بوده است. اولین محدودیت پژوهش حاضر دسترسی محدود به مصاحبه‌شوندگان به دلیل محدودیت‌های زمانی، اداری و جغرافیایی بوده که گردآوری داده‌ها را دشوار کرد. حجم گسترده ادبیات مرتبط، بررسی جامع پیشینه تحقیق را محدود ساخت و ممکن است برخی مطالعات نادیده گرفته شده باشند. خوداظهاری

Copyright ©The authors

Publisher: University of Tabriz, Tabriz, Iran

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

مشارکت‌کنندگان، به دلیل عدم درک کامل مسئله، ابهام سوالات، یا تمایل به ارائه تصویر مثبت، به پاسخ‌های ناقص یا نادرست نیز می‌تواند یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش باشد. همچنین، تمرکز بر عوامل مدیریتی و زیرساختی، مانع از بررسی عمیق بافتارهای فرهنگی، اجتماعی و سازمانی خاص همدان شد که می‌تواند تعمیم‌پذیری راهکارها را محدود کند.

در نهایت با توجه به محدودیت‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در مطالعات آتی خود ابتدا با افزایش نمونه مصاحبه‌شوندگان و استفاده از روش‌های متنوع جمع‌آوری داده مانند گروه‌های کانونی یا نظرسنجی‌های گسترده، محدودیت دسترسی به کارشناسان و مدیران ورزشی در همدان برطرف کنند تا داده‌ها جامع‌تر شوند. همچنین، انجام مرور نظام‌مند و متمرکز بر منابع بین‌رشته‌ای مرتبط با بهره‌برداری از فضاهای طبیعی، به‌ویژه مطالعات جدید، می‌تواند پوشش پیشینه تحقیق را بهبود بخشد و مقایسه دقیق‌تری با یافته‌های موجود فراهم کند. برای رفع مشکلات خوداظهاری، طراحی سوالات مصاحبه و پرسشنامه‌ها با زبانی ساده‌تر و پیش‌آزمون‌های اولیه توصیه می‌شود تا درک مشارکت‌کنندگان از مسئله و سوالات ارتقا یابد و پاسخ‌های دقیق‌تری دریافت شود. در نهایت، بررسی عمیق‌تر بافتارهای فرهنگی، اجتماعی و سازمانی خاص شهر همدان، از جمله نگرش‌های محلی و ساختارهای اداری نهادهایی مانند شهرداری، می‌تواند تأثیر عوامل پنهان را آشکار کرده و تعمیم‌پذیری راهکارها به سایر شهرها را تقویت نماید.

منابع

References

- Afshoon, F., Rafiei Dehbidi, V., Amir Hosseini, S. E., & Pirzad, A. (2024). Identification and analysis of factors affecting the development of rural and local sports. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 23(63), 457–478. [In Persian] <https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2246.2610>
- Ahmad, M., Du, J., & Rashid, M. J. (2025). Urban Green Space and Mental Health: Mediating Roles of Physical Activity and Social Cohesion. *American Journal of Health Promotion*, 08901171251388878. <https://doi.org/10.1177/08901171251388878>
- Antiri, E. O., Awuah, H. K., Salu, P., Adoripore, J., Boakye, A. E., & Ansah, E. W. (2025). Impact of Urban Green on Population Health in Sub-Saharan Africa: A Scoping Review: Antiri EO et al. *Journal of Urban Health*, 102(4), 830–847. <https://doi.org/10.1007/s11524-025-00995-8>
- Bratman, G. N., Anderson, C. B., Berman, M. G., Cochran, B., Vries, S. de, Flanders, J., Folke, C., Frumkin, H., Gross, J. J., & Hartig, T. (2019). Nature and mental health: An ecosystem service perspective. *Science Advances*, 5(7), eaax0903. <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1554007>
- Camocini, B., Daglio, L., & Podda, R. (2025). Sports nature culture. A participatory approach to reconstruct a multidimensional cultural landscape by leveraging outdoor sports. *Frontiers in Sports and Active Living*, 7, 1554007.
- Deelen, I., Ettema, D., & Kamphuis, C. B. M. (2018). Sports participation in sport clubs, gyms or public spaces: How users of different sports settings differ in their motivations, goals, and sports frequency. *PloS One*, 13(10), e0205198. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0205198>

مقاله پژوهشی

Fazeli Dehkordi, Z. S., Khatami, S. M., & Ranjbar, E. (2022). The associations between urban form and major non-communicable diseases: a systematic review. *Journal of Urban Health*, 99(5), 941–958. <https://doi.org/10.1007/s11524-022-00652-4>

Hansen, A. S., Beery, T., Fredman, P., & Wolf-Watz, D. (2023). Outdoor recreation in Sweden during and after the Covid-19 pandemic—management and policy implications. *Journal of Environmental Planning and Management*, 66(7), 1472–1493. <https://doi.org/10.1080/09640568.2022.2029736>

Iszadeh, H., Farid, F. A., Farahmand, F., & Farid, F. M. (2024). Interpretive Structural Model of Factors Affecting People's Sports Participation in Sports-Entertainment Spaces of Tehran: a Case Study of Chitgar Lake. [In Persian] <https://www.sid.ir/paper/1384448/en>

Joybari, L. N., Hamidi, M., Sajjadi, S. N., & Rajabi, H. (2022). Developing a model of effective factors of people's participation in public sports. [In Persian] DOI: 10.22044/SHM.2023.12399.2503

KARIMI, M. M., Sajjadzadeh, H., & Vahdat, S. (2016). Measurement of readings priority landscape of urban spaces from the standpoint of citizens (Case study: urban squares of the city of Hamadan). [In Persian] <https://www.sid.ir/paper/125542/en>

Khosravi, A., Hassanmirzaei, B., Selk, G. M., Rafiei, M., Mansournia, M. A., & Kordi, R. (2020). Why physical inactivity level has increased in the Iranian population during the past decade? A Delphi technique. [In Persian] <https://www.sid.ir/paper/762184/en>

Kinnan, M. (2017). *Exploring the relationship between green exercise, well-being, and physical activity motives*.

Maghsoudi Soudeh, Abdolhosseini Zahra, & Soleimani Zeinab (2013). Investigating how people spend their leisure time and its changes in Iran. [In Persian] <https://www.sid.ir/paper/841820/fa>

Mohebi, F., Mohajer, B., Yoosefi, M., Sheidaei, A., Zokaei, H., Damerchilu, B., Mehregan, A., Shahbal, N., Rezaee, K., & Khezrian, M. (2019). Physical activity profile of the Iranian population: STEPS survey, 2016. *BMC Public Health*, 19(1), 1266. <https://doi.org/10.1186/s12889-019-7592-5>

Olad, A. A., & Mahdavi, M. (2013). Sport as a Factor for Development of Rural Areas (Case Study: Badreh, Darreh Shahr). *Bull. Env. Pharmacol. Life Sci*, 3(1), 289–296. <https://www.academia.edu/145714112>

Parsaju, A., Javadi Pour, M., & Zareian, H. (2021). Outcome of Social Participation in Iran Sport for All. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 20(52), 59–80. https://faslname.msy.gov.ir/article_440.html?lang=en

Parto, S., Karimimoshaver, M., & Zaboli, R. (2019). Urban open spaces supporting physical activity and promoting citizen's health: A systematic review. *Iranian Journal of Health Education and Health Promotion*, 7(2), 126–142. [In Persian] <https://journal.ihepsa.ir/article-1-1063-en>

Rodriguez-Villamizar, L. A., Hellemans, K., Jerrett, M., Su, J., Sandler, D. P., & Villeneuve, P. J. (2024). Neighborhood greenness and participation in specific types of recreational physical activities in the Sister Study. *Environmental Research*, 243, 117785. <https://doi.org/10.1016/j.envres.2023.117785>

Shao, Y., Wang, L., Jin, H. T., & Ye, H. X. (2025). The motivational factor of working to involve outdoor sport as mediated by health awareness and social influence: a case study for China and Malaysia. *BMC Public Health*, 25(1), 1594. <https://doi.org/10.1186/s12889-025-22661-z>

Tatari, E., Norouzi Seyed Hossini, R., & Tartari, M. (2022). Participation of students in recreational sports: A research on the application of social marketing. *Research in Sport Management and Marketing*, 3(4), 43–59. [In Persian] [10.22098/rsmm.2023.11282.1150](https://doi.org/10.22098/rsmm.2023.11282.1150)

Wood, C., Wicks, C., & Barton, J. (2023). Green spaces for mental disorders. *Current Opinion in Psychiatry*, 36(1), 41–46. DOI: 10.1097/YCO.0000000000000830

f

Copyright ©The authors

Publisher: University of Tabriz, Tabriz, Iran

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>)